

ความหลากหลายของไลเคนวงศ์กราฟิดาซีอินต้นโกงกางใบเล็กในภาคตะวันออกของประเทศไทย

วสันต์ เพ็งสูงเนิน* กวินนัท บัวเรือง และเพชร มงคลสุข

หน่วยวิจัยไลเคน ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง หัวหมาก บางกะปิ กรุงเทพมหานคร 10240

*E-mail: vasun_poeng@hotmail.com

ป่าชายเลนเป็นป่าที่มีความหลากหลายของชนิดไลเคน โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้นโกงกางใบเล็กซึ่งเป็นพืชเด่นและเป็นที่เหมาะสมต่อไลเคนวงศ์กราฟิดาซีอิน (Graphidaceae) ซึ่งเป็นไลเคนในกลุ่มครัสโตส (crustose) ที่มีจำนวนสมาชิกมากที่สุด โดยมีรายงานประมาณ 2,400 ชนิดทั่วโลก วัตถุประสงค์ของการศึกษาในครั้งนี้เพื่อสำรวจความหลากหลายของไลเคนวงศ์กราฟิดาซีอินต้นโกงกางใบเล็กในภาคตะวันออกของประเทศไทย จากจำนวนทั้งหมด 459 ตัวอย่างที่เก็บจากต้นโกงกางใบเล็ก นำมาศึกษาภายใต้กล้องจุลทรรศน์และตรวจหาสารทุติยภูมิด้วยวิธีหยดสี (spot tests) และแรงคเลอพิวบาง (thin layer chromatography, tlc) สามารถระบุได้ 34 ชนิด จาก 13 สกุล ได้แก่ *Chapsa*, *Diorygma*, *Dyplolabia*, *Glyphis*, *Graphis*, *Leucodecton*, *Ocellularia*, *Pallidogramme*, *Phaeographis*, *Platygramme*, *Sarcographa*, *Stegobolus* และ *Thelotrema* โดยมีไลเคนชนิด *Graphis analoga*, *G. norstictica*, *G. streimannii*, *Leucodecton compunctellum* และ *L. occultum* เป็นไลเคนชนิดเด่นที่พบได้ทั่วไป นอกจากนี้ยังพบไลเคน *Thelotrema* sp. ซึ่งไม่สามารถระบุชนิดได้ และคาดว่าอาจเป็นชนิดใหม่ของการค้นพบทางวิทยาศาสตร์ การศึกษาครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่าต้นโกงกางใบเล็กเป็นหนึ่งในพืชป่าชายเลนที่เหมาะสมต่อการเป็นที่เกาะอาศัยของไลเคนในวงศ์กราฟิดาซีอิน

Diversity of lichens family Graphidaceae on *Rhizophora apiculata* Blume in Eastern Thailand

Vasun Poengsungnoen* Kawinnat Buaruang and Pachara Mongkolsuk

Lichen Research Unit, Department of Biology, Faculty of Science, Ramkhamhaeng University, Bangkok 10240

*E-mail: vasun_poeng@hotmail.com

Mangroves are very rich in species of lichens. *Rhizophora apiculata* Blume is a dominate species in mangrove forest and also one of the important substrate for epiphytic lichens. Graphidaceae is the highest diversity of crustose lichens, with nearly 2,400 species worldwide. Our objective was to explore the diversity of lichens in family Graphidaceae on *R. apiculata* in Eastern Thailand. All 459 specimens were collected and examined with dissecting microscopes and light microscopes. Secondary metabolites were characterized by spot tests and thin layer chromatography (tlc). The result showed that 34 species within 13 genera were found namely *Chapsa*, *Diorygma*, *Dyplolabia*, *Glyphis*, *Graphis*, *Leucodecton*, *Ocellularia*, *Pallidogramme*, *Phaeographis*, *Platygramme*, *Sarcographa*, *Stegobolus* and *Thelotrema*. Out of this, *Graphis analoga*, *G. norstictica*, *G. streimannii*, *Leucodecton compunctellum* and *L. occultum* were common lichen species. In addition, *Thelotrema* sp. was unidentified species and was expected to be a new to science. Our results indicated that *R. apiculata* was a favorable substrate for epiphytic graphidoid lichens.